

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.21.125/2021/8.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke

Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró

Dr. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Lantos Bálint ügyvéd

(ügyvéd címe)

Az alperesek: I. rendű alperes neve

(I. rendű alperes címe)

II. rendű alperes neve

(II. rendű alperes címe)

Az alperesek képviselője:

Törös Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe;

ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék

5.Pf.20.195/2021/7.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Szentendrei Járásbíróság

8.P.20.680/2015/25.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek – mint együttes jogosultaknak – 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A hitelező közjegyzői okiratba foglaltan 2008. március 31-én szerződést kötött a felperessel, valamint a felperes perben nem álló adóstársával, és kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes és adóstársa részére 711.840 CHF összegű, CHF-ben nyilvántartott kölcsönt ad. A felperes és adóstársa kötelezték magukat, hogy a kölcsönt és annak szerződés szerinti járulékait megfizetik a hitelezőnek. Tudomásul vették, hogy a hitelező a kölcsön összegéből legfeljebb 104.550.000 forintnak megfelelő, az általa a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamon átszámított deviza összeget folyósít. A szerződő felek megállapodtak abban is, hogy amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit (104.550.000 forint) miatt nem kerül folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan csökken. Az így esetlegesen fennmaradó összeg folyósítását a későbbiekben sem lehet követelni. A hitelező vállalta, hogy valamennyi folyósítási feltétel maradéktalan teljesülését követő 5 munkanapon belül folyósítja a kölcsönt. A kölcsön futamideje 21 év, az induló teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) évi 6,65%,. A folyósítás napját követően a futamidő alatt a hitelező mindenkor hatályos hirdetményében meghatározott, a hitelező által kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható mértékű ügyleti kamat induló mértéke évi 3,85%, a kezelési költség évi 1,9% volt. A kölcsön induló havi törlesztő összege a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve 3.410,9 CHF volt. Ez az összeg módosulhatott a kölcsön folyósításnak napján kiszámított deviza kölcsön összeg alapján a folyósítási limit összege miatt. Az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezte a havi törlesztő részlet összegét, a kamat és a kezelési költség a hitelező mindenkor hatályos lakossági hitelezési üzletszabályzatában meghatározottak szerint került kiszámításra. A havi törlesztő összeg megfizetésén túl a felperes által megkötött életbiztosítás feltételeihez igazodóan a meghatározott esedékességi időpontokban és mértékben tőketörlesztés megfizetésére is köteles volt a felperes. Az első tőketörlesztés 2017. szeptember 9-én vált esedékessé. A tőketörlesztés megfizetésének kötelezettsége a felperest abban az esetben is terhelte, ha annak esedékességekor nem, vagy nem a kölcsönszerződés szerinti mértékben, illetve időpontban vált jogosulttá az életbiztosítás alapján a pénzfizetési szolgáltatásra. A tőketörlesztések teljesítésekor a hitelező új törlesztő összeget állapított meg, melyről a felperest írásban értesítette. A felperes az őt terhelő fizetési kötelezettségét a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon volt köteles teljesíteni. A hitelező tájékoztatta a felperest és adóstársát a deviza alapú kölcsön árfolyamkockázatáról.

[2] A szerződésszerű visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt a hitelező a kölcsönszerződést felmondta, majd közjegyzői okirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[3] A felperes keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte – továbbiak mellett – arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződést nem jött létre, mert a kölcsön összege nem meghatározott, de ha mégis létrejött, érvénytelen, a kölcsön összege és a törlesztő részletek meghatározásának hiánya miatt.

[4] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság a végrehajtást megszüntette. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy nem határozható meg pontosan kiszámítható módon a kölcsön összeg devizában, a deviza összegből nem számítható ki pontosan a folyósított összeg. A szerződő felek nem határozták meg a folyósítás pontos időpontját. A törlesztő részletek összegét illetően sem jött létre megállapodás a szerződő felek között. Ezen két ok következtében a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Az elsőfokú bíróság az egyéb kereseti indokokat, például az árfolyamkockázati tájékoztatásra vonatkozókat nem találta megalapozottnak. A felperes a felmondás jogellenességére vonatkozó érveit nem tartotta fenn, ezért ebben a kérdésben az elsőfokú bíróságnak nem kellett állást foglalnia.

[6] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Megállapította, hogy eljárása során az I. rendű alperes a felperessel szembeni követelését a II. rendű alperesre engedményezte, azonban a felperes nem járult hozzá az I. rendű alperes perből való elbocsátásához. Rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez a szerződő feleknek a lényeges kérdésekben, így a kölcsön összegében és a törlesztési feltételekben kellett megállapodásra jutniuk. Nem a szerződés létrejöttéhez, hanem alaki érvényességéhez szükséges azonban a lényeges szerződési feltételek írásba foglalása, így ha megállapítható, hogy a szerződő felek szóban, vagy ráutaló magatartással a lényeges szerződési feltételekben megállapodtak, a szerződés létrejött. Az a körülmény, hogy a szerződés esetlegesen nem tartalmazza a kölcsön összeget és a törlesztő részletek összegét, a szerződés érvényességére kiható körülmény, amennyiben tehát a hitelező főkötelezettségének, a kölcsön folyósításának eleget tesz, az adós pedig törlesztési kötelezettsége teljesítését megkezdi, a szerződés létre nem jöttére nem lehet hivatkozni. A perbeli esetben a felperes 104.550.000 forint kölcsönt igényelt, elfogadta a hitelező által kínált szerződéses megoldást, hogy a finanszírozási igénye biztosítása érdekében CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt ad. A finanszírozási igény a CHF-ben adható kölcsön összegét meghatározta, hiszen az nem haladhatta meg a finanszírozási igényként megjelölt forint összegnek a folyósítás napjára számított deviza ellenértékét. A kölcsön összeg meghatározottságát nem érintette az, hogy a CHF-ben nyilvántartott kölcsönösszeg a szerződés megkötésének napján nem volt kiszámítható, nem kizárt az, hogy a felek a kölcsön összegét a szerződésben csak az egyik pénznemben, vagy devizában, vagy forintban rögzítik, amennyiben a kölcsön összegének kiszámításához a szerződéskötés napjától eltérő napon irányadó átszámítási árfolyam alkalmazását írják elő. Szerződéskötéskor az átszámítási árfolyamot a szerződő felek nem ismerhették, azonban az átszámítási időpontban az árfolyam ismeretében a kölcsön összege kiszámíthatóvá és egyben ellenőrizhetővé vált. Ezen feltételeknek a kölcsönszerződés megfelelt, a szerződés tárgyának meghatározását illetően a C-126/17. számú előzetes döntéshozatali ügyben született határozatban foglaltakat tekintve sem lehetett más következtetésre jutni. A felperesnek a kölcsön futamideje alatt ügyleti kamatot és kezelési költséget kellett havi törlesztőrészlet formájában teljesítenie. A törlesztőrészlet összegének kiszámítását a hitelező lakossági hitelezési üzletszabályzatának I.4.2. pontja tartalmazta, az ott meghatározott képlet alkalmazásával kiszámítható volt az induló havi törlesztő összeget követő törlesztő részletek összege. Azt a felperes sem vitatta, hogy az üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek az egyedi szerződés részévé váltak. A havi törlesztő összeg megfizetésén túl a felperesnek a tőkét is törlesztenie kellett rendszeres időközönként az általa megkötött

életbiztosítási szerződésben foglaltakhoz igazodóan. A szerződő felek szerződésének rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározták a törlesztő részletek összegét, a szerződés nem ütközik az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a) pontján túlmenően az e) pontban előírtakba sem. A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellen nem fellebbezett, ezzel elfogadta az elsőfokú bíróságnak az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatással összefüggő, a felperesétől eltérő álláspontját, ezért ez már nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[7] A jogerős ítélet ellen – hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint a kölcsön folyósítását és a kölcsön törlesztésének megkezdését a szerződés létrejötte körében értékelni nem lehet mivel ezek a cselekmények a szerződéskötés után történtek, a Kúria Gfv.VII.30.284/2017. számú döntését figyelembe venni nem lehet. Nem a szerződéskötést megelőzően, hanem a szerződéskötés után került meghatározásra, illetve nyilvántartásba vételre a pontos deviza összeg és a törlesztő összeg. Szerződésükben a kölcsön összegét határozott forint összegben nem jelölték meg, a szerződés nem tekinthető forintban meghatározott kölcsönszerződésnek, ugyanakkor nem határozható meg a kölcsön összeg devizában kifejezett egyenértéke sem. A devizaösszegből nem számítható ki pontosan a folyósítandó forint, csak abban az esetben, ha az nem éri el a 104.550.000 forintot. Mivel nem tartalmazza a szerződés a kölcsön tárgyát mint lényeges elemet, a szerződés nem jött létre a kölcsönösszeg meghatározatlansága miatt. Ezen túlmenően a konkrét folyósítási időpontot sem rögzítették, és ha a svájci frank, valamint a forint árfolyama kedvezőtlenül alakul, akkor nem a szerződésben rögzített 711.840 svájci frankot fogja megkapni. Ez a svájci frank összeg nem a tényleges kölcsön összeg, nem azonos a folyósított és CHF-ben nyilvántartott összeggel. Az sem volt meghatározott, hogy a hitelező a deviza vételi árfolyamot hogyan, milyen tényezők alapján, milyen módon állapítja meg. A kölcsön összeg meghatározásának hiánya mellett nem határozták meg a kölcsön törlesztő összegét, kiszámítási módját. Az árfolyamrész alkalmazása, az egyoldalú szerződésmódosítás következtében, ezen tisztességtelen feltételek alkalmazása miatt a hitelező volt késedelemben felmondáskor, ebből adódóan a hitelező sokkal többel tartozott mint amennyi az ő elmaradása volt. A tisztességtelen feltételeken és adatokon alapuló felmondás jogszabályba ütközik, nem érvényes. Figyelemmel a C-609/19. és a C-776/19. számú ügyekben született határozatokban foglaltakra, nem volt átlátható szerződéskötéskor az árfolyamváltozás lehetősége, ennek gazdasági következményei, nem kapott tájékoztatást a forint súlyos leértékelődésének, a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról, ezen körülmények konkrét működéséről, gazdasági következményeiről. A bíróságok nem vizsgálták a felmondás körében előadott hivatkozásait. A másodfokú bíróság a bizonyítékokból levont nyilvánvalóan helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredményeként hozta meg határozatát, az sérti a Pp. 206.§ (1) bekezdésében és 221.§ (1) bekezdésében foglaltakat. A per tárgyának értéke nem állapítható meg, az illeték számításának alapja 600.000 forint.

[8] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására, felülvizsgálati költségük megfizetésére irányult. Hivatkozásuk szerint a bírói gyakorlat egységes abban, hogy a hitelező által teljesített és az adós által akár részben is teljesített

szerződés esetében a szerződés létre nem jötte nem merülhet fel, ebben a körben esetlegesen a szerződés érvénytelensége vizsgálható. A szerződő felek a kölcsön összegét, továbbá a törlesztő részleteket kiszámítható módon meghatározták.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[10] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi, vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[11] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá az alábbiakra.

[12] A felülvizsgálati érveléssel ellentétben a szerződő felek pontosan meghatározták a szerződés tárgyát. A hitelező arra vállalt kötelezettséget, hogy 711.840 CHF összegű, CHF-ben nyilvántartott kölcsönt ad a felperesnek és a felperes adóstársának. A felperes és adóstársa tudomásul vette azt, hogy a hitelező a kölcsön összegéből legfeljebb 104.550.000 forintnak megfelelő összeget fog részükre folyósítani. A hitelező tehát a CHF-ben meghatározott kölcsön összegét forintban folyósította, a folyósításkori deviza vételi árfolyam alapulvételével. A forintban folyósított kölcsön összeg a folyósítási limit (104.550.000 forint) összegénél magasabb nem lehetett. A felperes finanszírozási igénye 104.550.000 forint volt, ezen finanszírozási igény biztosítása érdekében kapott a hitelezőtől CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt. A szerződéskötés napján nem lehetett tudni, hogy pontosan mikor kerül sor a kölcsön folyósítására, ebből adódóan azt sem lehetett megmondani, hogy folyósításkor hogyan alakul a HUF/CHF árfolyama. Ezzel szemben azonban szerződéskötéskor meg tudták azt határozni a szerződő felek, hogy a folyósítási feltételek maradéktalan teljesülését követően 5 munkanapon belül folyósítja a hitelező a kölcsönt, azaz ez lesz a folyósítási időpont. A folyósítási feltételeket pedig a felperesnek és adóstársának kellett teljesítenie. A felperes ismerte a szerződéses konstrukciót, nem volt idegen számára az a szerződéses feltétel, hogy a hitelező az általa, a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamon átszámított deviza összeget fogja folyósítani. A mennyiben a felperesnek tényleges szándéka volt annak megismerése, hogy a hitelező a deviza vételi árfolyamot hogyan, milyen tényezők alapján, milyen módon állapítja meg, nem volt elzárva attól, hogy ezzel összefüggésben tájékoztatást kérjen és kapjon. Ezt a felperes maga sem vitatta.

A felperes álláspontjától eltérően nincs olyan körülmény, ami miatt nem kellene figyelembe venni a Kúria Gfv.VII.30.284/2017/7. számú ítéletében foglaltakat. Ezen határozatában a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy ha a szerződés aláírását követően a hitelező a főkötelezettségének a kölcsön összeg folyósításának eleget tett, az adós pedig törlesztési kötelezettségének teljesítését megkezdte, a szerződéskötést követően évekkel később megalapozottan nem lehet arra hivatkozni, hogy a szerződés a lényeges tartalmi elemek hiánya miatt nem jött létre. Ez a perbeli esetben is így van.

Önmagában az, hogy a szerződésben a devizaárfolyam pontos mértéke nem került meghatározásra, csupán azt tartalmazza a szerződés, hogy az átszámítás a folyósítás napján irányadó árfolyamon történik, nem jelenti azt, hogy a szerződő felek az alkalmazandó árfolyamban ne állapodtak volna meg, ahogyan erre a Kúria az előbbieken utalt is.

A kölcsön összegét a szerződő felek meghatározták, a kölcsön összegének meghatározása megfelel az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak.

[13] Meghatározott a törlesztő részlet, ha a szerződő felek rendelkezésére álló adatokból kiszámítható. A kölcsön futamideje 21 év volt, meghatározták a szerződő felek a THM-et, az ügyleti kamat és a kezelési költség mértékét. Meghatározták továbbá a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve az induló havi törlesztő részlet összegét is. Ez az összeg módosulhatott a deviza kölcsön összege alapján. Az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezte a havi törlesztő részlet összegét. A kamat és a kezelési költség kamatperiódusonként változó volt, de kamatperióduson belül állandó. A kamat és a kezelési költség a hitelező üzletszabályzatában meghatározottak szerint került kiszámításra. A havi törlesztő összeg megfizetésén túl tőketörlesztésre is köteles volt a felperes, az általa megkötött életbiztosítás feltételeihez igazodóan. Minden adat a felperes rendelkezésére is állt ahhoz, hogy szerződésszerűen eleget tegyen részletfizetési kötelezettségének. Ezen kötelezettségét egy ideig teljesítette is, azaz alappal nem hivatkozhat arra, hogy a szerződés nem jött létre, illetve, hogy az érvénytelen lenne a törlesztő részletek meghatározásának hiánya miatt. A szerződés nem ütközik az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltakba. Nem a felperes, hanem a hitelező kötelezettsége volt a törlesztő részletek kiszámítása. A felperes a rendelkezésére álló adatok alapján ellenőrizni tudta a hitelező által meghatározott törlesztő részletet, amennyiben a meghatározott összeggel nem értett egyet, kifogásolhatta azt.

[14] A Pp. 270. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás tárgya annak vizsgálata, hogy a jogerős ítélet valamely rendelkezése jogszabálysértő-e, ezért a felülvizsgálati kérelemben nem lehet olyan tényre, vagy körülményre hivatkozni, illetve nem lehet olyan új jogi érvelést előterjeszteni, amely az első- és a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya és ennek következtében a jogerős ítélet erre vonatkozó döntést és indokolást nem tartalmaz. A felperes a felmondás jogszerűtlenségére vonatkozó kereseti érvelését az elsőfokú eljárás során nem tartotta fenn, ebből adódóan az elsőfokú bíróságnak ezt a kérdést már vizsgálnia nem kellett. A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellen fellebbezést nem terjesztett elő, ezzel elfogadta az elsőfokú bíróságnak az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatással összefüggő, a felperesétől eltérő álláspontját, ebből következően ez már nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát. Jogerős ítéleti döntés hiányában a Kúria a felmondásra, továbbá az árfolyamkockázatra vonatkozó felülvizsgálati érveléssel érdemben foglalkozni már nem tudott.

[15] A felperesnek a felülvizsgálati kérelem utolsó fejezetében előadott a – vélt – eljárási szabálysértésekre vonatkozó érvelése konkrétumok hiányában nem értelmezhető. A Kúria megítélése szerint a bíróságok feltárták az érdemi döntés meghozatalához szükséges tényállást, ennek során nem sértették meg a Pp. 206.§ (1) bekezdését, tekintve, hogy a döntés alapjául szolgáló tényeket a rendelkezésükre álló okirat alapján rögzítették és jogkérdésről kellett döntést hozniuk, továbbá határozatukat is kellően megindokolták.

[16] A felülvizsgálati eljárási illeték számításának alapja nem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 600.000 forint, hanem a Pp. 24.§ (2) bekezdés g) pontjának megfelelően a „végrehajtási összeg”, azaz a végrehajtási ügyérték, amely a jelen esetben 237.632.566 forint. Csupán utal arra a Kúria: ha a felülvizsgálati eljárási illeték számításának alapja 600.000 forint lenne, azaz nem érné el a Pp. 270.§ (2) bekezdésében a felülvizsgálat feltételeként előírt 3.000.000 forintot, a jogerős ítélet felülvizsgálatára nem nyílt volna lehetőség.

[17] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[18] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperesek felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, mely költség az alperesek képviselőjét ellátó jogi képviselő – a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – ügyvédi munkadíjának összege.

[19] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14.§-ban foglaltak szerint az állam viseli.

[20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. április 20.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró